

Spinální rehabilitační jednotka Hamzovy léčebny v Luži-Košumberku slaví 20 let!

Dva tisíce odléčených – taková je bilance dvacetileté existence Spinální rehabilitační jednotky v Luži-Košumberku, která byla otevřena v r. 1993 právě v měsíci dubnu. Toto specializované pracoviště má celostátní význam, je jedním ze tří hlavních center v ČR, i když oproti Kladrubům i Hrabyni je lůžkově menší. Spolupracuje se všemi traumacentry ČR a je jedním z mála oddělení tohoto typu i pro léčbu dětí s poškozením míchy.

U zrodu spinálního programu stál v ČR pan prof. MUDr. Peter Wendsche, který jako první otevřel v roce 1992 akutní Spinální jednotku v Úrazové nemocnici v Brně. Programově navazující na péči v Brně se stala právě Spinální rehabilitační jednotka (dále SRJ) v Hamzově odborné léčebně pro děti a dospělé v Luži-Košumberku, tehdy s 12 lůžky. Na otevření tohoto specializovaného pracoviště měl podíl celý tým pracovníků Hamzovy léčebny, ale významnou aktivní roli měli ředitel rehabilitačního ústavu MUDr. Václav Volejník, CSc., MUDr. Lia Vašíčková (Frantalová) a prim. MUDr. František Brom.

„Spinální program byl v ČR kontinuálně organizačně rozvíjen od roku 1993. Vycházel z nutnosti vytvořit specializované jednotky zajišťující komplexní ucelenou léčebně-ošetrovatelsko-rehabilitační péči. Formálně byly všechny spinální rehabilitační jednotky postupně otevřeny o deset let později na základě rozhodnutí MZ,“ říká pro VOZKA Václav Volejník, ředitel Hamzovy léčebny.

V Luži byl program vyhlášen již dříve, právě díky spolupráci s brněnskou klinikou a také díky tomu, že pracoviště v Luži mělo jako jediné vypracován i program pro léčbu dětí s postižením míchy.

Dobré jméno léčebny

Po celou dobu existence SRJ v Luži je hlavním „tahounem“ tohoto pracoviště MUDr. Miroslava Sílová, která je primářkou celého pavilónu G, jehož součástí je i SRJ.

Umístění spinální jednotky v nejvyšším patře pětipatrové budovy pavilónu G se zprvu zdálo být nelogické. Ale i to byl záměr. Nádherný výhled z terasy do okolních lesů je jedinečný. Pobyt na terase pavilónu je pro pacienty vlastně určitou částí jejich léčby a je velmi hojně využíván.

Díky aktivitě a špičkové erudici MUDr. Vašíčkové (Frantalové) si SRJ

Obr. 1: Pavilóny G a D spojené nadzemní chodbou – pohled z terasy SRJ

brzy získala dobré jméno. V roce 2001 se kapacita lůžkové části rozšířila z původních dvanácti na současných dvacet čtyři lůžek. Léčebna se v roce 2005 úspěšně rozhodla pro nadzemní a bezbariérové propojení s pavilónem D (obr. 1), kde se léčí pacienti, kteří již rozsah a vybavení SRJ nepotřebují. Během let se neustále zkvalitňuje péče dle standardů, rozšiřuje přístrojové vybavení a podporuje vzdělávání personálu oddělení. Hamzova léčebna a její spinální jednotka byla prvním zařízením následné péče, které v ČR získalo akreditaci dle standardů SAK.

„Můžeme být spokojeni, že jsme pomohli mnoha takto handicapovaným pacientům najít nové začlenění do kvalitního života“, hodnotí dvacetileté období primářka oddělení Miroslava Sílová.

Slova paní primářky potvrzují skutečnost, že bývalí pacienti do léčebny rádi zavítají i jen tak na návštěvu, pokud jim to čas umožní. Jsou totiž většinou v plné životní aktivitě. Důkazem toho jsou také milé návštěvy naší první pacientky spinální jednotky, paní Lenky Zárubové Nárovcové (obr. 2 a 3), která je i spokojenou maminkou.

Multidisciplinární tým a špičkové vybavení

V současné době poskytujeme v léčebně ucelenou rehabilitační péči v kom-

Obr. 2: Ředitel Hamzovy léčebny Václav Volejník a paní Lenka Zárubová Nárovcová

pletním multidisciplinárním týmu a s výtečným vybavením v oblasti přístrojové. Trvale se zvyšuje i potřebná specializace personálu v ošetřovatelských a fyzioterapeutických procesech. Všechny cvičebny jsou samozřejmě vybaveny kvalitními stoly s Redcordy, plně vybavená je také mechanoterapie. Jako jedni z prvních využíváme speciální vertikalizační lůžko Erigo s dynamickým pohonem dolních končetin. Samozřejmě je poskytován vodoléčba, ergoterapie a ostatních procedur fyzikální terapie. Aplikujeme i hipoterapii jako přímou součást léčebného procesu. Pacient je během pobytu na oddělení vybaven protetickými pomůckami.

Příjemný pobyt po všech stránkách

Během dlouhodobého rehabilitačního pobytu, kdy pacient bojuje s mnoha strastmi fyzickými i psychickými, se mu snažíme pobyt zpříjemnit nabídkou kulturních akcí. Pořádáme koncerty pod širým nebem, cestovatelské přednášky, opékání a grilování či procházky arboretem. K nejzajímavějším a oblíbeným patří procházky s výkladem „patrona“ arboreta, pana Václava Větvíčky.

Obr. 3: Lenka Zárubová Nárovcová při procházce prakem spojené s výkladem Václava Větvíčky, odborného garanta Hamzova parku a arboreta

Výlety do okolí nebo návštěva bezbariérově zpřístupněného poutního chrámu na Chlumku (obr. 4), jsou nemalým rozptýlením či kulturním zážitkem. Pomocí výtahu, který byl velmi citlivě zasazen do jedné z bočních kaplí ambitu, je umožněno návštěvníkům z léčebny se dostat až do chrámu a zhlédnout jeho nově rekonstruované prostory nebo se zúčastnit mše. Na bezbariérovém přístupu do chrámu se Hamzova léčebna také zčásti podílela. V zádveří výtahu je nainstalována multi-

mediální prezentace o historii města, chrámu i hradu Košumberk, dlouholetého sídla Slavatů. V sezóně jsou tyto historické objekty přístupné každý den.

Obr. 4: Bezbariérový vstup do poutního chrámu na Chlumku

Jednou ročně je díky aktivitě samotných bývalých pacientů a za pomoci týmu pracovníků SRJ v Luži pořádán Spinální ples, který má dlouholetou tradici a kde je vždy přítomno velké množství pacientů, kteří již byli propuštěni a jsou třeba i mnoho let po vzniku míšního poranění. Kontakty a vztahy, které vzniknou při prvopobytu na jednotce bývají často dlouhodobé až celoživotní (obr. 5).

Obr. 5: Miroslava Sílová, primářka oddělení spinální jednotky se svými pacientkami

Naši pacienti získávají kontakty a informace o sportu pro handicapované také prostřednictvím občanského sdružení TJ Léčebna Košumberk, které je součástí federace Spastic handicap. Mají možnost si vyzkoušet např. stolní tenis, kulečnick, závěsný kuželník, šachy, plavání, cyklistické i atletické disciplíny, boccii a lukostřelbu.

Připravujeme podmínky k plnohodnotnému životu

Je jen málo dalších nemocí či poranění, které tak významně a trvale ovlivňují

život člověka, jako je poranění míchy se všemi svými důsledky. V posledních letech se péče o pacienty s tímto druhem postižení v našich krajích značně zlepšila. Základem k tomu byl a je spinální program, který péči uceluje, systematizuje a konkretizuje. K tomu všemu je nutný komplexní multidisciplinární přístup léčebně-rehabilitačního týmu s respektováním individuality každého jednotlivého člověka zasaženého touto krutou životní ranou.

Je radostné, že se situace zlepšuje a po letech vidíme některé naše pacienty, jak mají rodiny, pracují, věnují se zálibám a žijí spokojený život. Ne vždy se to podaří, ale zůstává to tím nejdůležitějším cílem celé rehabilitace.

Obr. 6: Paní Lenka Zárubová Nárovcová se svojí rodinou

Naším mottem budiž, aby pacienti co nejvíce vnímali tuto osudovou zkoušku jako nový začátek. Začátek něčeho jiného, novou šanci, kdy mohou najít jiné dimenze a smysl života, mohou být prospěšní svému okolí i společnosti a mohou být v životě šťastni. My jim k tomu musíme připravit podmínky (obr. 6).

„Na spinální jednotku v Hamzově léčebně jsem se vždy ráda vracela, už jen proto, že mi zachránili život a vždy se o mě dobře starali. Pravidelně jsem se setkávala s lidmi, které znám a poznávala nové lidi, což je moc fajn. Teď už bohužel nejezdím, mám práci a malé dítě, tak není kdy jet, ale když je příležitost, ráda se zastavím aspoň se na chvíli podívat, co je v léčebně nového,“ říká Lenka Zárubová Nárovcová.

Autor: MUDr. Pavel Remeš
(Pro časopis *Vozka* text upravili Jana Zavřelová a Václav Volejník)

„Musíme pacientům připravit podmínky k tomu, aby svou osudovou zkoušku vnímali jako nový začátek, jako novou šanci...“